

Moro taas kaikille. "Moro" on reilu tamperelainen tervehdys ja paljon parempi kuin löysän velto "moi". Toinen yhtä hyvä on "morjens". Joskus kohdatessa kuulee sanottavan "se om moro", mutta se vasta munaus on. Niin sanotaan vain erottaessa. Tämä kieliasia on niin tärkeä, että ajattelin omistaa sille koko tämän Niksu-nurkan. Potilaista on suurin osa tamperelaisia. Mitä se nyt on, että hoitajat ja potilaat ei puhu samaa kieltä. Sitähän on suunniteltu, että tuodaan Suomeen hoitajia

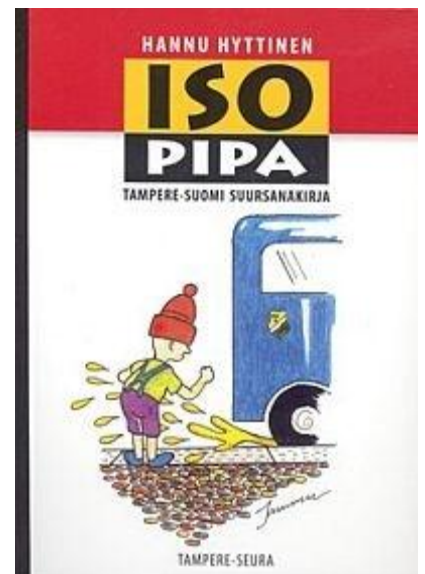
Espanjasta ja Filippiineiltä. Kyllä sen tietysti ymmärtää, että nämä suurten ikäluokkien edustajat, niin kuin nyt tämä kirjurikin, tarvitsevat kohta yhä useampia vaipanvaihtajia. Äläkä nyt hosu siinä. Ai, tuo sattuu! Se on väkivaltaa, vaikka löisi vain kynällä.

Murteet ovat mukavia. Täällä Hoitokodillakin olen kuullut muutaman hoitajan puhuvan "mie" ja "sie". Se osoittaa, että puhujat ovat ylpeitä juuristaan. Jo hoitoturvallisuuden takia tarvitaan kuitenkin yhteistä kieltä. Helpottaakseni kanssakäymistä annan pienen oppitunnin Tampereen kiälessä.

Nämä esille tulevat asiat ovat myös Harri Hyttisen taskusanakirjassa Tampere–Suomi, mikä löytyy tuosta keskiaulan lehtihyllystä. Suosittelena. Ääntämystä on vaikea opettaa näin kirjallisesti. Voin tarvittaessa aina antaa yksityisopetusta ja tämä kirjurikin tuntuu osaavan ainakin ärrän ja ällän. Niillä pärjää jo aika pitkälle.

Tampere Suomi

Jos aloitetaan ihan peruskohtaamisiin liittyvillä asioilla, niin oletetaan ruokailutilanne. Olet kerännyt ruuan tarjottimelle ja ojennat sen potilaalle ja tarkoituksesi on sanoa "Ole hyvä. Hyvää ruokahalua". Silloin sanot "he!". Jos olette jo vanhoja tuttuja voit sanoa "siino" tai "tosso" tai "tässö". Jos potilas sitten sanoo jotain, mitä et kuullut tai mistä et saanut selvää, sinä luonnollisesti haluat sanoa "Anteeksi, en kuullut. Voitko toistaa". Tampereella sanot kuitenkin "hä?". Kuten huomaatte Tampereen kiäli on lyhyttä, ytimekästä ja ilmaisuvoimaista. Jos kysyt potilaalta haluaisiko hän lähteä ulkoilemaan ja hän vastaa "eisevväliä", hän on sanonut "Kyllä kiitos. Oikein mielelläni". Jos olet siirtämässä potilasta huoneesta pyörätuolilla tai sängyllä ja kolhaiset ovenpieltä, mielesi tekee sanoa "Voi anteeksi kamalasti. Olinpa minä kömpelö". Silloin oikea ilmaisu on kuitenkin "oho!". Kun sitten työvuoron jälkeen olet lähdössä kotiin ja haluat toivottaa "Hei, hei ja hyvää illan jatkoa", sanot "heiny!". Ellet sitten sano "se om moro" tai "sommoro".

Tampereen kiälessä on tietysti paljon omia sanoja, joista voin ottaa pari esille nurkan lopuksi. Mutta on syytä muistuttaa, että ihan yleiskielen sanat ääntyvät Tampereella vähän erikoisesti. Kirjaimia "b", "d", "f" ja "g" ei Tampereella käytetä ollenkaan. Ainoa sana, jossa niitä on, on "legendraarinen". Raipe Helminen on legendraarinen. Esimerkiksi "fabrik" on "vapriikki" ja "Guggenbögel" on "Kukkenpöökeli". "Meidän" on "meirän", jne. Ja jos sana alkaa kahdella tai peräti kolmella konsonantilla, niin ainakin ensimmäinen pudotetaan aina pois. Esimerkit auttavat asian ymmärtämistä. Jos tamperelainen sanoo "ressi", on asiayhteydestä pääteltävä, mikä sana on kyseessä. Jos hän sanoo "mulla on kauhee ressi", hän tarkoittaa, että hän on stressaantunut. Jos hän taas ilmoittaa olevansa "ressi", hän on ollut saunassa ja on "fresh". Tulostin eli "printteri" on "rintteri". Jos tamperelainen kuitenkin sanoo "printteri", hän tarkoittaa pikajuoksijaa eli "sprintteriä". Kyllä te tämän opitte, ei tarte näyttää noin ressaantuneelta.

Toisin kuin moni luulee, "nysse" ei kuulu alkuperäiseen tamperelaissanastoon. Sehän viittaa siihen vitsiin, jossa "nysse tulee". Vanhemmat tamperelaiset kulkevat "onnikalla" ja nuoremmat "pussilla". Tiedätekö muuten mikä on "nyssen" monikkomuoto? No sehän on "nynne". Nykynuoriso haluaa harrastaa "lätkää" ja "futista" tai viä hianostuneemmin "fudista". Kyllä Tampereella pelataan "kiakkoo" ja "jalitsua".

Tää oppitunti oli tässä. Rohkeasti vaan harjoittelemaan ja juttelemaan tamperelaisten kanssa. Se om moro.

Kirjuri: Keijo Happonen
Kuvaaja: Vuokko Salonen